

Τα δύο άκρα κατά τον Άγιο Παΐσιο και τα ζιζάνια

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου

Επίκαιρο άρθρο δημοσιεύει ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ. Ιερόθεος υπό τον τίτλο: “Τα δύο άκρα κατά τον Άγιο Παΐσιο και τα ζιζάνια”, το οποίο μπορείτε να διαβάσετε ευθύς παρακάτω:

[Του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ. Ιεροθέου]

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἓνας ζωντανός ὀργανισμός, εἶναι τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ καί «κοινωνία θεώσεως». Οἱ Χριστιανοί βαπτίζονται, χρίονται, κοινωνοῦν τοῦ Σώματος καί τοῦ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ, ἀγωνίζονται κατά τοῦ διαβόλου, τῆς ἁμαρτίας καί τοῦ θανάτου, μέ ποικίλους τρόπους καί βαθμούς, ὥστε ἀπό τό κατ’ εἰκόνα νά φθάσῃ στό καθ’ ὁμοίωση.

Ὑπάρχουν πολλές πνευματικές ἡλικίες τῶν Χριστιανῶν. Ἐφ’ ὅσον ἡ Ἐκκλησία εἶναι Θεραπευτήριο-Νοσοκομεῖο, σημαίνει ὅτι μέσα στήν Ἐκκλησία ὑπάρχουν πνευματικά ἄρρωστοι (ἁμαρτάνοντες), θεραπευόμενοι (μετανοοῦντες) καί θερα-πευ-θέν-τες, πού εἶναι οἱ ἅγιοι. Οἱ τρεῖς αὐτές κατηγορίες εἶναι καί στούς Χριστιανούς καί στούς μοναχοὺς καί στούς Κληρικούς.

Ἔτσι, μέσα στήν Ἐκκλησία ὑπάρχουν πολλές πνευματικές ἡλικίες καί ὑπάρχουν

πολλά προβλήματα πού δημιουργοῦν αὐτές, γιατί μέχρι τόν θερισμό στόν ἀγρό τῆς Ἐκκλησίας, κατά τήν σχετική παραβολή τοῦ Χριστοῦ (Ματθ. ιγ', 24-30), ὁ Ἰδιος σπέρνει σιτάρι, καί ὁ διάβολος, ὅταν κοιμοῦνται οἱ ἄνθρωποι, σπέρνει ζιζάνια. Ἔτσι συναυξάνονται καί τά δύο (σιτάρι καί ζιζάνια) μέχρι τήν Δευτέρα Παρουσία τοῦ Χριστοῦ, καί ἐκεῖ θά γίνη ὁ χωρισμός. Οἱ ἄνθρωποι, συνήθως, θέλουν νά χωρίζουν τά ζιζάνια ἀπό τόν σίτο πρίν τόν θερισμό, ἀλλά ὁ Χριστός δέν τοὺς ἐπιτρέπει, γιατί αὐτό εἶναι ἔργο δικό Του, πού θά γίνη στήν Δευτέρα Παρουσία Του μέ τήν τελική κρίση.

Οἱ δοῦλοι εἶπαν στόν ἄνθρωπο πού ἔσπειρε τό σιτάρι: «θέλεις οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά;», δηλαδή τά ζιζάνια. Ἐκεῖνος τοὺς ἀπάντησε: «οὐ, μήποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τόν σῖτον· ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφοτέρωθεν μέχρι τοῦ θερισμοῦ, καί ἐν καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς· συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια καί δῆσατε αὐτὰ εἰς δέσμας πρός τό κατακαῦσαι αὐτά, τόν δὲ σῖτον συναγάγετε εἰς τήν ἀποθήκην μου» (Ματθ. ιγ', 28-30).

Κατά τόν ἅγιο Ἰωάννη τόν Χρυσόστομο δέν μπορεῖ τώρα νά γίνη ὁ χωρισμός μεταξύ τοῦ σίτου καί τῶν ζιζανίων, γιατί «ἀπ' αὐτῶν τῶν ζιζανίων πολλούς εἰκός μεταλαβέσθαι καί γενέσθαι σῖτον». Δηλαδή, μέχρι πού νά πεθάνη ὁ καθένας καί μέχρι τόν τελικό θερισμό καί αὐτοί πού φαίνονται ὡς ζιζάνια μποροῦν νά γίνουν σιτάρι, ὅπως ἔγινε μέ τόν Ματθαῖο τόν Τελώνη, πού ἔγινε Εὐαγγελιστής, τόν Σαῦλο, πού ἔγινε Ἀπόστολος Παῦλος, καί τόν ληστή, πού ἔγινε πρῶτος πολίτης τοῦ Παραδείσου. Ἀκόμη, ὅπως γράφει, «εἰ μέλλοιτε κινεῖν ὅπλα καί κατασφάττειν τοὺς αἵρε-τικούς, ἀνάγκη πολλούς καί τῶν ἁγίων συγκαταβάλλεσθαι». Αὐτό σημαίνει ὅτι μέ τήν «φόρα» πού ἔχει πάρει κάποιος νά ἐξολοθρεύσῃ αὐτοὺς πού θεωρεῖ αἵρετικούς μπορεῖ νά σκοτώσῃ καί τοὺς ἁγίους, ἀφοῦ αὐτός νομίζει ὅτι εἶναι κριτής τῆς οἰκουμένης καί πρέπει νά ἐξαφα-νίζονται ὅλοι ὅσοι ἔχουν διαφορετική γνώμη ἀπὸ αὐτόν.

Ἐπίσης, ὅπως λέγει, αὐτό δέν σημαίνει ὅτι ὁ Χριστός ἀπαγορεύει νά παρεμποδίζονται οἱ αἵρετικοί, νά ἀποστομώνωνται ἢ νά ἀποκόπτεται ἡ θρασυότητά τους καί νά διαλύωνται οἱ συγκεντρώσεις τους, ἀλλά ἀπαγορεύεται νά φονεύονται καί νά κατασφάζονται. Γι' αὐτό καί ἡ Ἐκκλησία κατεδίκασε τίς αἵρέσεις.

Κατά τόν ἱερό Θεοφύλακτο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀχρίδος, πού ἀκολουθεῖ κατά βάση τόν ἅγιο Ἰωάννη τόν Χρυσόστομο, ὁ ἀγρός εἶναι ὁ κόσμος ἢ ἡ ψυχὴ κάθε ἀνθρώπου. Ὁ σπορέυς εἶναι ὁ Χριστός καί καλὸ σπέρμα εἶναι οἱ ἀγαθοὶ ἄνθρωποι ἢ οἱ λογισμοί. Ζιζάνια εἶναι οἱ αἵρέσεις καί οἱ πονηροὶ λογισμοί. Ἐκεῖνος πού σπέρνει τά ζιζάνια εἶναι ὁ διάβολος. Καθεύδοντες εἶναι οἱ ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι λόγω ραθυμίας δίνουν ὥρο στους αἵρετικούς καί τοὺς πονηροὺς λογισμούς. Δοῦλοι εἶναι οἱ ἄγγελοι οἱ ὁποῖοι ἀγανακτοῦν γιὰ τό ὅτι ὑπάρχουν αἵρέσεις ἢ λογισμοὶ πονηροὶ στήν ψυχὴ

τῶν ἀνθρώπων καί θέλουν νά ξεριζώσουν καί νά κόψουν ἀπό τόν βίο τούς αἰρετικούς καί αὐτούς πού σκέφτονται πονηρά.

Ὅμως ὁ Θεός «οὐ συγχωρεῖ τούς αἰρετικούς διά πολέμων ἀναλίσκεσθαι ἵνα μή συμπάσχωσι καί συναναλίσκονται καί οἱ δίκαιοι». Ἐπίσης, ὁ Θεός δέν θέλει νά κόψη τόν ἄνθρωπο καί τούς πονηρούς λογισμούς πού ἔχει μέσα του «ἵνα μή καί ὁ σῖτος συνδιαφθαρῇ». Μάλιστα δέ ἀναφέρει τό παράδειγμα τοῦ Ματθαίου, τοῦ Παύλου καί τοῦ Ληστοῦ, οἱ ὁποῖοι «ζιζάνια ὄντες οὐκ ἐξεκόπησαν, ἀλλά συνεχωρήθησαν ζῆν ἵνα αὐξηθῇ ἡ μετὰ ταῦτα αὐτῶν ἀρετή».

Οἱ ἐρμηνευτικές αὐτές ἀναλύσεις τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καί τοῦ ἱεροῦ Θεοφυλάκτου εἶναι πολύ σημαντικές καί δείχνουν ὅτι δέν ἔχουν ἀρμοδιότητα μεμονωμένοι καί μάλιστα ἐμπαθεῖς ἄνθρωποι νά διαχωρίζουν τά ζιζάνια ἀπό τόν σῖτο πρὶν τήν Δευτέρα Παρουσία τοῦ Χριστοῦ. Ἡ Ἐκκλησία, διά τῶν Συνόδων, στίς ὁποῖες συμμετέχουν θεοφόροι Πατέρες φωτιζόμενοι ἀπό τό Ἅγιον Πνεῦμα, ἀντιμετωπίζει τίς αἵρέσεις καί τούς αἰρετικούς μέ ἀγάπη γιά τήν ἀλήθεια καί τά μέλη τῆς Ἐκκλησίας, γιά νά τά προφυλάξουν καί νά μήν ἀσθενήσουν πνευματικά, ἀφήνοντας τήν τελική κρίση στόν Χριστό.

Δέν πρέπει νά ἐνεργοῦμε μεμονωμένα, ἀλλά νά ὑπακούουμε στήν Ἐκκλησία, τήν Σύνοδο τῶν Ἐπισκόπων, γιά νά διασφαλίζονται οἱ ἐνέργειές μας, καί νά μή κάνουμε λάθη, γιατί «τά πνευματικά λάθη πληρώνονται πολύ ἀκριβά»! Ὅταν κάποτε ἡ Σύνοδος τῶν Ἐπισκόπων, ἡ Ἱεραρχία, μπορεῖ νά κάνη κάποιο λάθος στόν χειρισμό τῶν διαφόρων θεμάτων, τότε ὁ Χριστός πού εἶναι ἡ Κεφαλή τῆς Ἐκκλησίας, μέ τό Ἅγιον Πνεῦμα θά φωτίσῃ τήν ἴδια τήν Ἱεραρχία νά διορθώσῃ τό τυχόν λάθος της, σέ ἐπί μέρους ζητήματα.

Εἶναι ἐπικίνδυνο νά διάγῃ κανεῖς μέ ἀλαζονεία, χρησιμο-ποιώντας τόν φανατισμό, πού στίς ἡμέρες μας μέ τά σύγχρονα μέσα ἐπικοινωνίας μπορεῖ νά προκαλέσῃ σύγχυση καί μεγάλη ζημία στούς Χριστιανούς. Γι' αὐτό χρειάζεται ταπείνωση, πνεῦμα μαθητείας καί ὅταν θέλουμε νά ποῦμε τήν ἀποψή μας, τότε πρέπει νά ἀναφερθοῦμε στά Συνοδικά ὄργανα τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐδῶ ἀπλῶς νά ἀναφερθῶ στήν μεγάλη καί εὐγενική μορφή τοῦ ἁγίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ, ὁ ὁποῖος ὅταν κατάλαβε ὅτι ἀνα-πτύσσεται ἡ αἵρεση τοῦ μονοθελητισμοῦ χρησιμοποίησε τά Συνο-δικά ὄργανα γιά νά τήν ἀντιμετωπίσουν.

Ἐπειτα, γιά ὅλους μας εἶναι κριτής ὁ Θεός καί ὄχι οἱ ἄνθρωποι. Αὐτό σημαίνει ὅτι πρέπει νά μᾶς διακρίνῃ ἐκκλησιαστικό φρόνημα, ὅλους μας, Κληρικούς, μοναχοὺς καί λαϊκοὺς, καί νά ἔχουμε μεγάλη προσοχή γιά νά μή δημιουργοῦνται σχίσματα καί διαιρέσεις μέσα στήν Ἐκκλησία. Αὐτές οἱ σκέψεις μέ διακατεῖχαν αὐτόν τόν

καιρό όταν ξανα-διάβασα στόν Άγιο Παΐσιο κάτι πού είχα διαβάσει στό παρελθόν, πού μου έκανε μεγάλη έντύπωση.

Ό Άγιος Παΐσιος κάνει λόγο γιά τό πώς οί Κληρικοί, μοναχοί καί λαϊκοί Χριστιανοί πρέπει νά αντιμετωπίζουν διάφορα έκκλησιαστικά θέματα. Έλεγε ότι θά πρέπει νά αποφεύγονται τά «Άκρα». Άλλωστε, κατά τούς Πατέρας, οί ακρότητες εΐναι ισότητες. Μέ τά Άκρα δέν έπιλύονται τά θέματα, απλώς αύξάνονται.

Όταν ρωτήθηκε, λοιπόν, ό Άγιος Παΐσιος «ποιά εΐναι ή σωστή αντιμε-τώ-πιση, όταν προκύπτουν δύσκολα έκκλησιαστικά θέματα» απάντησε μέ έναν ώραϊο, ισορροπημένο καί πατερικό τρόπο. Εΐπε:

«Νά αποφεύγουνται τά Άκρα • μέ τά Άκρα δέν λύνονται τά θέματα. Βλέπαμε παλιά, ό μπακάλης έβαζε λίγο-λίγο μέ τήν σέσουλα στήν ζυγαριά. Δηλαδή δέν έβαζε απότομα πολύ οΰτε αφαιρούσε απότομα πολύ. Τά δύο Άκρα πάντα ταλαιπωροΰν τήν Μητέρα Έκκλησία καί οί Ίδιοι πού τά κρατοΰν ταλαιπωροΰνται, γιατί τά δύο Άκρα συνήθως καρφώνουν... Εΐναι σάν νά κρατάη τό ένα Άκρο δαιμονισμένος, όταν έχη ανάιδεια πνευματική (περι-φρόνηση γιά όλα), καί τό Άλλο Άκρο σάν νά τό κρατάη τρελλός, όταν έχη μωρό ζήλο μέ στενοκεφαλιά. Ένας πνευματικά αναιδής δηλαδή μέ έναν ζηλωτή, πού έχη μωρό ζήλο, ποτέ δέν συμφωνοΰν, αλλά τρώγονται καί χτυπιοΰνται, γιατί καί οί δύο στεροΰνται τήν θεία Χάρη. Τότε -Θεός φυλάξοι!- μπορεΐ νά χτυπιοΰνται συνέχεια τά δύο Άκρα καί “Άκρα νά μήν τούς βρίσκη” κανείς. Έκεΐνοι πού θά μπορέσουν νά λυγίσουν τά δύο αύτά Άκρα, γιά νά ένωθοΰν -νά όμονήσουν-, θά στεφανωθοΰν από τόν Χριστό μέ δύο άμάραντα στεφάνια.

Νά προσέχουμε νά μή δημιουργοΰμε θέματα στήν Έκκλη-σία οΰτε νά μεγαλοποιοΰμε τίς μικρές ανθρώπινες άταξίες πού γίνονται, γιά νά μή δημιουργοΰμε μεγαλύτερο κακό καί χαίρεται ό πονηρός. Όποιος γιά μικρή άταξία τaráσσεται καί όρμάει απότομα μέ όργή, δΐθεν νά τήν διορθώση, μοιάζει μέ έλαφρό-μυαλο νεωκόρο πού βλέπει νά στάζη ένα κερι καί όρμάει απότομα, μέ φόρα, γιά νά τό διορθώση δΐθεν, αλλά παίρνει σβάρνα ανθρώπους καί μανουάλια, καί δημιουργεί μεγαλύτερη άταξία τήν ώρα τΐς λατρείας. Δυστυχώς στήν έποχή μας έχουμε πολλούς πού τaráσσουν τήν Μητέρα Έκκλησία. Όσοι από αύτούς εΐναι μορφωμένοι έπιασαν τό δόγμα μέ τό μυαλό καί όχι μέ τό πνεΰμα τών Αγίων Πατέρων. Όσοι πάλι εΐναι άγράμματοι έπιασαν καί αύτοί τό δόγμα μέ τά δόντια, γι' αύτό καί τρίζουν τά δόντια, όταν συζητοΰν έκκλησιαστικά θέματα, καί έτσι δημιουρ-γεΐται μεγαλύτερη ζημία στήν Έκκλησία από αύτούς παρά από τούς πολέμιους τΐς Όρθοδοξίας μας. Καλά εΐναι τό ποτάμι νά μήν εΐναι πολύ όρμητικό, γιατί παίρνει σβάρνα κούτσουρα, πέτρες, ανθρώπους, αλλά οΰτε βέβαια πολύ ρηχό, γιατί θά κάθωνται κουνούπια...

Είναι μερικοί πάλι πού ασχολοῦνται μέ τήν κριτική ὁ ἓνας τοῦ ἄλλου καί ὄχι μέ τό γενικώτερο καλό. Παρακολουθεῖ ὁ ἓνας τόν ἄλλο περισσότερο ἀπό τόν ἑαυτό του. Κοιτάζει τί θά πῇ ἢ τί θά γράψῃ ὁ ἄλλος, γιά νά τόν χτυπήσῃ κατόπιν ἀλύπητα, ἐνῶ ὁ ἴδιος, ἐάν ἔλεγε ἢ ἔγραφε τό ἴδιο πράγμα, θά τό ὑποστήριζε καί μέ πολλές μαρτυρίες ἀπό τήν Ἁγία Γραφή καί τούς Πατέρες. Τό κακό πού κάνει εἶναι μεγάλο, γιατί ἀφ' ἑνός μέν ἀδικεῖ τόν πλησίον του, ἀφ' ἑτέρου δέ τόν γκρεμίζει μπροστά στά μάτια τῶν πιστῶν. Πολλές φορές μάλιστα σπέρνει καί τήν ἀπιστία στίς ψυχές τῶν ἀδυνάτων, γιατί τούς σκανδαλίζει. Ὅσοι δικαιολογοῦν τήν κακία τους μέ τόν δῆθεν ἔλεγχον τῶν ἄλλων καί ὄχι τοῦ ἑαυτοῦ τους ἢ μέ τό νά δημοσιεύουν στόν κόσμον ἐκκλησιαστικές καταστάσεις –ἀκόμη καί πράγματα πού δέν λέγονται– προφα-σιζόμενοι τό “εἶπέ τῇ Ἐκκλησίᾳ”, ἅς κάνουν πρῶτα ἀρχή ἀπό τήν μικρή τους ἐκκλησία, τήν οἰκογένειά τους ἢ τήν Ἀδελφότητά τους καί, ἐάν τούς φανῇ καλό, τότε ἅς ρεζιλέψουν καί τήν Μητέρα Ἐκκλησία. Τά καλά παιδιά, νομίζω, δέν κατηγοροῦν τήν μάνα τους.

Ὅλοι χρειάζονται στήν Ἐκκλησία. Ὅλοι προσφέρουν τίς ὑπηρεσίες τους σ' αὐτήν• καί οἱ ἥπιοι χαρακτηῖρες καί οἱ αὐστηροί. Ὅπως στό σῶμα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀπαραίτητα καί τά γλυκά καί τά ξινά, ἀκόμη καί τά πικρά ραδίκια, γιατί τό καθένα ἔχει τίς δικές του οὐσίες καί βιταμίνες, ἔτσι καί στό Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας ὅλοι εἶναι ἀπαραίτητοι. Ὁ ἓνας συμπληρώνει τόν χαρακτήρα τοῦ ἄλλου καί ὅλοι εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά ἀνεχώ-μαστε ὄχι μόνον τόν πνευματικό χαρακτήρα τοῦ ἄλλου ἀλλά ἀκόμη καί τίς ἀδυναμίες πού ἔχει σάν ἄνθρωπος. Δυστυχῶς μερικοί ἔχουν παράλογες ἀπαιτήσεις ἀπό τούς ἄλλους. Θέλουν νά ἔχουν ὅλοι ἴδιο πνευματικό χαρακτήρα μέ τόν δικό τους, καί ὅταν κάποιος δέν συμφωνῇ μέ τόν χαρακτήρα τους, δηλαδή ἢ εἶναι λίγο ἐπεικῆς ἢ λίγο ὀξύς, ἀμέσως βγάζουν τό συμπέρασμα ὅτι δέν εἶναι πνευματικός ἄνθρωπος» (Γέροντος Παΐσιου Ἀγιορείτου Λόγοι, Μέ πόνο καί ἀγάπη γιά τόν σύγχρονο ἄνθρωπο, ἔκδ. Ἱερόν Ἱσυχαστήριον «Εὐαγγελιστής Ἰωάννης ὁ Θεολόγος», Σουρωτή Θεσσαλονίκης, τόμος Α', σελ. 322-324).

Ὁ λόγος τοῦ ἁγίου Παΐσιου εἶναι καθαρός, σάν τό χρυσάφι εἰκοσιτεσσάρων καρατίων, γι' αὐτό δέν χρειάζεται κανέναν ἰδιαίτερον σχολιασμό.

Ἀπλῶς νά ὑπογραμμισθῇ ὅτι τό «δόγμα» δέν πρέπει νά τό πιάνουμε μέ «τό μυαλό», ὅπως κάνουν «οἱ μορφωμένοι», καί νά ἀγνοοῦμε «τό πνεῦμα τῶν Πατέρων», οὔτε νά τό πιάνουμε μέ «τά δόντια», ὅπως κάνουν οἱ ἀγράμματοι» καί «τρίζουν τά δόντια», καί μέ τόν τρόπο αὐτόν συζητοῦμε «ἐκκλησιαστικά θέματα, καί ἔτσι δημιουργεῖται μεγαλύτερη ζημία στήν Ἐκκλησία ἀπό αὐτούς παρά ἀπό τούς πολέμιους τῆς Ὁρθοδοξίας μας». Τό σημαντικό εἶναι νά βλέπουμε «τό πνεῦμα τῶν Πατέρων».

Μέσα στήν Ἐκκλησία ὑπάρχουν πολλά χαρίσματα καί πολλοί χαρακτήρες, τούς ὁποίους πρέπει νά ἀνεχόμαστε, ἀλλά πρέπει νά «ἀποφεύγονται τά ἄκρα• μέ τά ἄκρα δέν λύνονται τά θέματα», διότι τά δύο ἄκρα ἑνός πράγματος εἶναι σάν νά τά κρατοῦν ἕνας «δαιμονισμένος», πού ἔχει «ἀναίδεια πνευματική» καί ἕνας «τρελλός», δηλαδή «ζηλωτής πού ἔχει μωρό ζῆλο». «Καί οἱ δύο στεροῦνται τήν θεία Χάρη». Καί αὐτοί δέν βλέπουν τόν ἑαυτό τους «τήν μικρή τους ἐκκλησιαστική οἰκογένεια», ἀλλά ἐπιδιώκουν νά «ρεζιλέψουν καί τήν Μητέρα Ἐκκλησία». Ὅμως, αὐτά εἶναι ἀπαράδεκτα, γιατί «τά καλά παιδιά, νομίζω, δέν κατη-γοροῦν τήν μάνα τους».

Ἔτσι, «οἱ δαιμονισμένοι» καί «οἱ τρελοί» κάνουν μεγάλο κακό στήν Ἐκκλησία καί τήν κοινωνία. Ὅποτε, «ἐκεῖνοι πού θά μπορέσουν νά λυγίσουν τά δύο αὐτά ἄκρα, γιά νά ἑνωθοῦν -νά ὁμονοήσουν- θά στεφανωθοῦν ἀπό τόν Χριστό μέ δύο ἀμάραντα στεφάνια».

Ὅλοι οἱ Πνευματικοί Πατέρες, τούς ὁποίους ἔστειλε ὁ Θεός στήν ζωή μου, Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καί Κονίτσης Σεβαστιανός, Μητροπολίτης Ἐδέσσης Καλλίνικος, ἅγιος Παΐσιος, ἅγιος Σωφρόνιος, π. Ἐπιφάνιος Θεοδωρόπουλος κ.ἄ. ἦταν ὑπέρ τοῦ μέτρου καί ἐναντίον τῶν ἄκρων, τά ὁποῖα δημιουργοῦν προβλήματα στήν Ἐκκλησία.

Ὁ ἅγιος Σωφρόνιος εἶπε σέ μιά ὁμιλία του: «Ἡ καλύτερη μέθοδος γιά νά διορθώσουμε τήν κατάσταση μέσα στήν Ἐκκλησία εἶναι νά προσευχόμαστε γι' αὐτήν μέ κλάμα. Ὁ Chavchavadzé, ἓνας ἅγιος τῆς Γεωργιανῆς ἐκκλησίας, “ἄρπά-χθηκε” στούς οὐρανούς, ὅπου εἶδε τούς ἁγίους νά κλαῖνε γιά τήν Ἐκκλησία. Θά σᾶς πῶ ὅτι ἐντυπωσιάστηκα ἀπό τήν ὄραση αὐτή. Ἐκεῖ προσεύχονται γιά τήν Ἐκκλησία, καί αὐτή εἶναι ἡ καλύτερη ὁδός γιά νά διορθώσουμε τά πράγματα, ὅχι ἡ ὁδός τῶν κρίσεων, τῶν μή σωστῶν ἐνεργειῶν, τῶν συκοφαντιῶν κλπ. Νά ἔχετε λοιπόν μιά σωστή, εὐθεία θεώρηση τῶν πραγμάτων καί νά ἐνεργεῖτε στήν Ἐκκλησία μέ τρόπο ἐξίσου σωστό. Νά κλαῖτε γιά τήν Ἐκκλησία. Νά κλαῖτε γιά ὅλη τήν ἀνθρωπό-τητα. Γιατί γιά ὅλη τήν ἀνθρωπότητα; Διότι ὁλόκληρη ἡ ἀνθρωπό-τητα νοσεῖ».

Τελικά, «οἱ ἀκρότητες πού εἶναι ἰσότητες» κάνουν μεγάλο κακό στήν Ἐκκλησία, στό ἐξωτερικό της μέρος, ἡ ὁποία ἔχει ἀνάγκη ἀπό προσευχή καί θετική διακονία, καί βέβαια εἶναι ἀνάγκη νά γνωρίζουμε ὅτι ὁ χωρισμός τοῦ σίτου ἀπό τά ζιζάνια εἶναι ἔργο τοῦ Χριστοῦ, πού θά γίνη στήν Δευτέρα Παρουσία Του, καί δέν εἶναι δικό μας ἔργο.